

**«Ұлттық геологиялық қызмет» АҚ
Қаржылық есептілік**

Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2022 жылғы 02 наурыздағы № 241 бұйрығымен бекітілген өзгерістері мен толықтырулары ескерілген Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығына сәйкес дайындалған қаржылық есептілік нысандары

*2023 жылғы 31 желтоқсанда
аяқталатын жыл үшін
Тәуелсіз аудитордың есебімен*

МАЗМҰНЫ

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілік нысандарын дайындау және бекіту үшін жауапкершілік туралы басшылықтың растауы 3

Қаржылық есептілік нысандары бойынша тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Қаржылық есептілік нысандары

Бухгалтерлік баланс (1-Б-нысан)	4-6
Пайда мен залал туралы есеп (2-ПЗЕ-нысан)	7-8
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп (тікелей әдіс) (3-АҚҚ-Т-нысан)	9-11
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп (5-КӨ-нысан)	12-16
Қаржылық есептілік нысандарына түсіндірме жазба	17-41

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілік нысандарын дайындау және бекіту үшін жауапкершілік туралы басшылықтың растауы

«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының (бұдан әрі мәтін бойынша - «Қоғам») басшылығы 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күні аяқталған жыл ішіндегі оның қызметінің нәтижелерін, ақша қаражатының қозғалысын және капиталдағы өзгерістерді Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес шығарған Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі - «ХҚЕС») және Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығымен бекітілген 2022 жылғы 02 наурыздағы № 241 өзгерістер мен толықтырулармен) («№ 404 бұйрық») жария мүдделі ұйымдардың (қаржы ұйымдарынан басқа) жариялауы үшін жылдық қаржылық есептілік форматына сәйкес барлық елеулі аспектілерде шынайы көрсететін қаржылық есептілік нысандарын дайындау үшін жауапты болады.

Қаржылық есептілік нысандарын дайындау кезінде басшылық:

- бухгалтерлік есептің тиісті қағидаттарын таңдау және есеп саясатының қағидаттарын дәйекті қолдану;
- осындай ақпараттың орындылығын, дұрыстығын, салыстырмалылығы мен түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда ақпаратты, оның ішінде есеп саясаты туралы деректерді ұсыну;
- негізделген бағалар мен есептеулерді қолдану;
- № 404 бұйрықпен бекітілген жылдық қаржылық есептілік форматының сақталуы, сондай-ақ Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкестігі;
- мұндай жол беру заңсыз болған жағдайларды қоспағанда, Қоғам өз қызметін таяу болашақта жалғастырады деген жорамалға сүйене отырып, қаржылық есептілікті дайындау үшін жауапты болады.

Басшылық сондай-ақ:

- Қоғамда ішкі бақылаудың тиімді және сенімді жүйесін әзірлеу, енгізу және оның жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
- бухгалтерлік есеп жүйесін қолдау, кез келген сәтте Қоғамның қаржылық жағдайы туралы ақпаратты жеткілікті дәлдік дәрежесімен дайындау және қаржылық есептіліктің Басшылық талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету;
- өз құзыреті шегінде Қоғам активтерінің сақталуын қамтамасыз ету және алаяқтық және өзге де теріс пайдаланушылық фактілерін анықтау және болдырмау жөнінде шаралар қабылдау үшін жауапты болады.

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептіліктің осы нысандарын 2024 жылғы 02 шілдеде шығаруға бекітілді және кейіннен Директорлар Кеңесі мен Акционердің бекітуіне жатады.

Қоғам басшылығының атынан:

Е.Ф. Галиев

Басқарма Төрағасы

Астана қаласы, Қазақстан Республикасы

Б.Б. Алиева

Экономика-қаржы және қазынашылық
департаментінің директоры

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

«Ұлттық геологиялық қызмет» АҚ-ның Акционеріне, Директорлар кеңесіне және Басшылығына

Пікір

Біз «Ұлттық геологиялық қызмет» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша «Қоғам») 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бухгалтерлік баланстан, көрсетілген күні аяқталған жыл үшін пайда мен залал туралы есептен, капиталдағы өзгерістер туралы есептен және ақша қаражатының қозғалысы туралы есептен, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есептілік нысандарына түсіндірме жазбадан тұратын қаржылық есептілік нысандарына аудит жүргіздік.

Біздің ойымызша, 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қоса берілген қаржылық есептілік нысандары Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2022 жылғы 02 наурыздағы № 241 бұйрығымен бекітілген өзгерістерімен және толықтыруларымен бірге «Жария мүдде ұйымдардың (қаржы ұйымдарынан басқа) жариялауы үшін жылдық қаржылық есептіліктің тізбесі мен нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығына сәйкес барлық елеулі қатынастарда дайындалған.

Пікір білдіру үшін негіз

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз бұдан әрі біздің есептің «Аудитордың қаржылық есептілік аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Қоғамға қатысты Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің кәсіби бухгалтерлер этикасы кодексіне (БХЭСК Кодексі) сәйкес тәуелсізбіз және біз БХЭСК Кодексіне сәйкес өзге де этикалық міндеттерді орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдемелер біздің пікірімізді білдіруге негіз болуы үшін жеткілікті және лайықты деп есептейміз.

Маңызды жағдайлар - есепке алу қағидаттары және таратуға немесе пайдалануға қатысты шектеу

Біз қоса беріліп отырған қаржылық есептілік нысандары Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2022 жылғы 02 наурыздағы № 241 бұйрығымен бекітілген өзгерістерімен және толықтыруларымен бірге «Жария мүдде ұйымдардың (қаржы ұйымдарынан басқа) жариялауы үшін жылдық қаржылық есептіліктің тізбесі мен нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығының талаптарына сәйкес тек қаржы есептілігінің нысандарына қатысты жоғарыда көрсетілген бұйрық талаптарын сақтау мақсатында дайындалғанына назар аударамыз. Осының салдарынан қаржылық есептіліктің осы нысандары өзге мақсаттарға жарамсыз болуы мүмкін. Біздің есеп тек қана Қоғамның назарына және пайдалануына арналған және басқа тараптардың (Акционерден басқа) таратуына немесе пайдалануына жатпайды. Біз осы мәселеге байланысты түрлендірілген пікір білдірмейміз.

Қаржылық есептілік нысандарын дайындауға жауапты Қоғам басшылығының жауапкершілігі

Басшылық Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2022 жылғы 02 наурыздағы № 241 бұйрығымен бекітілген өзгерістерімен және толықтыруларымен бірге «Жария мүдде ұйымдардың (қаржы ұйымдарынан басқа) жариялауы үшін жылдық қаржылық есептіліктің тізбесі мен нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығына сәйкес қаржылық есептіліктің көрсетілген нысандарын дайындау және басшылық жосықсыз іс-әрекеттер немесе қателер салдарынан елеулі бұрмалануы жоқ қаржылық есептілік нысандарын дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапты болады.

Қаржылық есептілік нысандарын дайындау кезінде басшылық Қоғамның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтерді ашуға және басшылық Қоғамды таратуға, оның қызметін тоқтатуға немесе басшылықтың осындай әрекеттерге нақты баламасы жоқ жағдайларды қоспағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамал негізінде есептілікті жасауға жауапты болады.

Аудитордың қаржылық есептілік нысандарының аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз ұсынылған қаржылық есептілікте жосықсыз әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмалаушылықтар болмайтынына және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытынды шығаруда ақылға қонымды сенімділік алу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит олар болған кезде әрқашан елеулі бұрмалаушылықтарды анықтайтынына кепілдік болып табылмайды. Бұрмалаулар жосықсыз іс-әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке немесе жиынтығында осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген болжау мүмкін болса, елеулі болып саналады.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудит шеңберінде біз кәсіби пайымды қолданамыз және бүкіл аудит бойы кәсіби скептицизмді сақтаймыз. Сонымен қатар, біз төмендегілерді орындаймыз:

- жосықсыз әрекеттердің немесе қателердің салдарынан қаржы есептілігінің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдер әзірлейміз және жүргіземіз; өз пікірімізді білдіруге негіз болуы үшін жеткілікті және лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдер аламыз. Жосықсыз әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалауды таппау тәуекелі қатенің нәтижесінде елеулі бұрмалауды таппау тәуекелінен жоғары, өйткені жосықсыз әрекеттер сөз байласуды, жалғандықты, ақпаратты қасақана жіберуді, бұрмалап ұсынуды немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттерін қамтуы мүмкін;

- жағдайларға сай келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатында, бірақ Қоғамның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатынсыз аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің ұғымын аламыз;

- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың және басшылық дайындығын ақпаратты тиісті ашудың негізділігін бағалаймыз;

- басшылықтың қызмет үздіксіздігі туралы жорамалды қолдануының заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдердің негізінде – нәтижесінде Қоғамның өз қызметін үздіксіз жалғастыруға қабілеттілігіне елеулі күмән туындауы мүмкін оқиғалармен немесе шарттармен байланысты елеулі белгісіздіктің бар екені туралы тұжырым жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деп тұжырым жасасақ, біз өзіміздің аудиторлық қорытындымызда қаржы есептілігінде ақпараттың сәйкесінші ашылуына назар аударуға немесе, егер ақпаратты мұндай ашу лайықсыз болып табылса, өз пікірімізді өзгертуге тиіспіз. Біздің тұжырымдарымыз өзіміздің аудиторлық қорытындымыз жасалған күнге дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Қоғамның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін жоғалтуына әкеп соқтыруы мүмкін;

- қаржылық есептіліктің тұтастай ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын, оның ішінде ақпараттың ашылуын, сондай-ақ оның негізінде жатқан операциялар мен оқиғалар олардың бұрыс ұсынылуын қамтамасыз ететіндей болып ұсынылуын бағалауды жүргіземіз. Біз жалпы басшылыққа, бақылауға және аудит жүргізуге жауап береміз. Біз аудиторлық пікірімізге жеке-дара жауаптымыз.

Біз корпоративтік басқару үшін жауап беретін тұлғалармен ақпараттық өзара әрекеттестікті жүзеге асырып, олардың назарына басқалармен қатар аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімі туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы ақпаратты хабарлаймыз.

Сондай-ақ, біз корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағанымыз және осы адамдарды аудитордың тәуелсіздігіне негізді түрде ықпал етуге болатын барлық өзара қарым-қатынастар мен өзге де мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еткеніміз туралы мәлімдеме береміз.

Керім Кәрібайұлы Қожахметов
«Anderson Kazakhstan» ЖШС
Басқарушы серіктес.

Қазақстан Республикасының аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға арналған № 24017401 мемлекеттік лицензияны Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Ішкі мемлекеттік аудит комитеті 2024 жылғы 26 сәуірде берген.

2024 жылғы 02 шілде

Алматы қ., Қазақстан Республикасы

Керім Кәрібайұлы Қожахметов
Қазақстан Республикасының
Білікті аудиторы

Аудитордың біліктілік куәлігі № 0000434, 14.11.1998 жыл.

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫ

БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС
есепті кезең 2023 жыл

Ұсынылады: бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы электрондық форматта қаржылық есептілік депозитарийіне

Әкімшілік деректер нысаны www.minfin.gov.kz интернет-ресурсында орналастырылған

Әкімшілік деректер нысанының индексі: № 1 - Б (баланс)

Кезеңділігі: жылдық

Ақпаратты ұсынатын тұлғалар тобы: қаржы жылының нәтижелері бойынша жария мүддені ұйымдастыру

Әкімшілік деректер нысанын ұсыну мерзімі: жыл сайын, есепті жылдан кейінгі жылдың 31 тамызынан кешіктірмей

Ескерту: есепті толтыру бойынша түсіндірме әкімшілік деректерді жинауға арналған «Бухгалтерлік баланс» нысанына қосымшада келтірілген

Ұйымның атауы: «Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамы

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

мың теңгемен

Мақаланың атауы	Жол коды	Есепті кезеңнің соңына	Есепті кезеңнің басына
Активтер			
I. Қысқа мерзімді активтер:			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	010	595,432	115,454
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері	011		
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері	012		
Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қысқа мерзімді қаржы активтері	013		
Қысқа мерзімді туынды қаржы құралдары	014		
Өзге қысқа мерзімді қаржы активтері	015		
Қысқа мерзімді саудалық және өзге де дебиторлық берешек	016	6,370	8,277
Жалдау бойынша қысқа мерзімді дебиторлық берешек	017		
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша қысқа мерзімді активтер	018		
Ағымдағы табыс салығы	019	10,637	2,378
Қорлар	020	8,738	5,341
Биологиялық активтер	021		
Өзге қысқа мерзімді активтер	022	2,382	836
Қысқа мерзімді активтердің жиыны (010-нан 022-ге дейінгі жолдардың сомасы)	100	623,559	132,286
Сатуға арналған активтер (немесе шығарылатын топтар)	101		

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫ

Мақаланың атауы	Жол коды	Есепті кезеңнің соңына	Есепті кезеңнің басына
II. Ұзақ мерзімді активтер			
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері	110		
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері	111		
Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша ескерілетін ұзақ мерзімді қаржы активтері	112		
Ұзақ мерзімді туынды қаржы құралдары	113		
Бастапқы құны бойынша ескерілетін инвестициялар	114		
Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестициялар	115		
Өзге де ұзақ мерзімді қаржы активтері	116		
Ұзақ мерзімді саудалық және өзге де дебиторлық берешек	117		
Жалдау бойынша ұзақ мерзімді дебиторлық берешек	118		
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша ұзақ мерзімді активтер	119		
Инвестициялық мүлік	120		
Негізгі құралдар	121	194,071	161,817
Пайдалану құқығы нысанындағы актив	122		
Биологиялық активтер	123		
Барлау және бағалау активтері	124		
Материалдық емес активтер	125	3,279	6,637
Кейінге қалдырылған салық активтері	126		2,177
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	127		
Ұзақ мерзімді активтердің жиыны (110-нан 127-ге дейінгі жолдардың сомасы)	200	197,350	170,631
Баланс (100-жол + 101-жол + 200-жол)		820,909	302,917
Міндеттеме және капитал			
III. Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	210		
Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	211		
Қысқа мерзімді туынды қаржы құралдары	212		
Өзге қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	213		
Қысқа мерзімді саудалық және өзге де кредиторлық берешек	214	45,659	2,503
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	215	38,560	13,583
Табыс салығы бойынша ағымдағы салық міндеттемелері	216	56,987	
Жұмыскерлерге сыйақылар	217	2,154	5
Жалдау бойынша қысқа мерзімді берешек	218		
Сатып алушылардың шарттар бойынша қысқа мерзімді міндеттемелері	219		
Мемлекеттік субсидиялар	220		
Төленетін дивидендтер	221		
Өзге қысқа мерзімді міндеттемелер	222	228,677	41,004
Қысқа мерзімді міндеттемелердің жиыны (210-нан 222-ге дейінгі жолдардың сомасы)	300	372,037	57,095
Сатуға арналған шығатын топтардың міндеттемелері	301		

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫ

Мақаланың атауы	Жол коды	Есепті кезеңнің соңына	Есепті кезеңнің басына
IV. Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	310		
Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	311		
Ұзақ мерзімді туынды қаржы құралдары	312		
Өзге де ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	313		
Ұзақ мерзімді саудалық және өзге де кредиторлық берешек	314		
Ұзақ мерзімді бағалау міндеттемелері	315		
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	316	9,838	
Жұмыскерлерге сыйақылар	317		
Жалдау бойынша ұзақ мерзімді берешек	318		
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер	319		
Мемлекеттік субсидиялар	320		
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	321		
Ұзақ мерзімді міндеттемелердің жиыны (310-нан 321-ге дейінгі жолдардың сомасы)	400	9,838	-
V. Капитал			
Жарғылық (акционерлік) капитал	410	264,000	264,000
Эмиссиялық кіріс	411		
Сатып алынған меншікті үлестік құралдар	412		
Өзге де жиынтық кірістің компоненттері	413		
Бөлінбеген пайда (жабылмаған залал)	414	175,034	(18,178)
Басқа капитал	415		
Меншік иелеріне жатқызылатын капитал жиыны (410-нан 415-ке дейінгі жолдардың сомасы)	420	439,034	245,822
Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі	421		
Барлық капитал (420-жол +/- 421-жол)	500	439,034	269,074
Баланс (300-жол + 301-жол + 400-жол + 500-жол)		820,909	302,917

Қоғам басшылығының атынан:

Е.Ф. Галиев

Басқарма Төрағасы

2024 жылғы 02 шілде

Б.Б. Алиева

Экономика-қаржы және қазынашылық департаментінің директоры

(Handwritten signature in blue ink)

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫ

ПАЙДА ЖӘНЕ ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ЕСЕП
есепті кезең 2023 жыл

Ұсынылады: бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы электрондық форматта қаржылық есептілік депозитарийіне

Әкімшілік деректер нысаны www.minfin.gov.kz интернет-ресурсында орналастырылған

Әкімшілік деректер нысанының индексі: № 2 - ПЗЕ

Кезеңділігі: жылдық

Ақпаратты ұсынатын тұлғалар тобы: қаржы жылының нәтижелері бойынша жария мүддені ұйымдастыру Әкімшілік деректер нысанын ұсыну мерзімі: жыл сайын, есепті жылдан кейінгі жылдың 31 тамызынан кешіктірмей

Ескертпе: есепті толтыру бойынша түсіндірме «Пайда және шығындар туралы есеп» әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанға қосымшада келтірілген

Ұйымның атауы: «Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамы

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін

мың теңгемен

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Алдыңғы кезең үшін
Түсім	010	1,430,513	408,097
Сатылған тауарлар мен қызметтердің өзіндік құны	011	830,122	318,326
Жалпы пайда (010-жол – 011-жол)	012	600,391	89,771
Өткізу бойынша шығыстар	013		
Әкімшілік шығыстар	014	342,528	105,352
Операциялық пайда (залал) жиыны (+/- 012-ден 014-ке дейінгі жолдар)	020	257,863	(15,581)
Қаржылық кірістер	021	6,957	15,852
Қаржылық шығыстар	022		
Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдардың және бірлескен қызметтің пайдасындағы (залалындағы) ұйымның үлесі	023		
Өзге де кірістер	024	33	2,793
Өзге де шығыстар	025	3,373	4
Салық салуға дейінгі пайда (залал) (+/- 020-дан 025-ке дейінгі жолдар)	100	261,480	3,060
Табыс салығы бойынша шығыстар (-) (кірістер (+))	101	(61,785)	6,201
Салық салғаннан кейін жалғасатын қызметтен түскен пайда (залал) (100-жол + 101-жол)	200	199,695	9,261
Салық салғаннан кейін тоқтатылған қызметтен түскен пайда (залал)	201		
Мыналарға қатысты жыл ішіндегі пайда (200-жол + 201-жол):	300	199,695	9,261
негізгі ұйымның меншік иелері			
бақыламайтын меншік иелерінің үлесі			
Өзге де жиынтық кіріс, барлығы (420 және 440-жолдар сомасы):	400		
оның ішінде:			
өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау	410		
үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдардың және бірлескен қызметтің өзге де жиынтық кірісіндегі (залалындағы) үлес	411		
кейінге қалдырылған салыққа табыс салығының мөлшерлемесіндегі өзгеріс әсері	412		
Ақша ағынын хеджирлеу	413		
Шетелдік ұйымдарға инвестициялар бойынша бағамдық айырма	414		

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Алдыңғы кезең үшін
Шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу	415		

18-42-беттердегі түсіндірме жазба осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫ

Өзге жиынтық пайданың өзге де құрауыштары	416		
Пайда (залал) құрамында қайта жіктеу кезінде түзету	417		
өзге жиынтық кіріс құрауыштарының салықтық әсері	418		
Кейінгі кезеңдердегі кірістерге немесе шығыстарға қайта жіктеуге жататын өзге де жиынтық кіріс жиыны (пайдаға салынатын салықты шегергенде) (410-нан 418-ге дейінгі жолдардың сомасы)	420		
негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау	431		
үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдардың және бірлескен қызметтің өзге де жиынтық кірісіндегі (залалындағы) үлес	432		
Зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайдалар (залалдар)	433		
өзге жиынтық кіріс құрауыштарының салықтық әсері	434		
өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау	435		
Кейінгі кезеңдердегі кірістерге немесе шығыстарға қайта жіктеуге жатпайтын өзге де жиынтық кіріс жиыны (пайдаға салынатын салықты шегергенде) (431-ден 435-ке дейінгі жолдардың сомасы)	440		
Жалпы жиынтық пайда (300-жол + 400-жол)	500	199,695	9,261
Мыналарға жатқызылатын жалпы жиынтық пайда:			
меншік иелерінің құқықтары			
бақыламайтын меншік иелерінің үлесі			
Акцияға шаққандағы пайда:	600		
оның ішінде:			
Акцияға базалық пайда:			
жалғасатын қызметтен		756.42	35.08
тоқтатылған қызметтен			
Бір акцияға бөлінген пайда:			
жалғасатын қызметтен			
тоқтатылған қызметтен			

Қоғам басшылығының атынан:

Е.Ф. Галиев

Басқарма Төрағасы

Б.Б. Алиева

Экономика-қаржы және қазынашылық
департаментінің директоры

2024 жылғы 02 шілде

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫ

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Өткен кезең үшін
ақша салымдарын алып қою	047		
өзге де қаржы активтерін сату	048		
фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар мен своптар	049		
алынған дивидендтер	050		
алынған сыйақы	051		
өзге де түсімдер	052		
2. Ақша қаражатының шығуы, барлығы (061-ден 073-ке дейінгі жолдардың сомасы)	060	45,844	13,206
оның ішінде:			
негізгі құралдарды сатып алу	061	45,844	13,206
материалдық емес активтерді сатып алу	062		
өзге де ұзақ мерзімді активтерді сатып алу	063		
басқа ұйымдардың үлестік құралдарын (еншілес ұйымдардан басқа) және бірлескен кәсіпкерлікке қатысу үлестерін сатып алу	064		
басқа ұйымдардың борыштық құралдарын сатып алу	065		
еншілес ұйымдарға бақылау сатып алу	066		
ақша салымын орналастыру	067		
сыйақы төлеу	068		
өзге де қаржы активтерін сатып алу	069		
қарыз беру	070		
фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар мен своптар	071		
қауымдасқан және еншілес ұйымдарға инвестициялар	072		
өзге де төлемдер	073		
3. Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (040-жол - 060-жол)	080	(45,844)	(13,206)
III. Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсімі, барлығы (091-ден 094-ке дейінгі жолдардың сомасы)	090	-	-
оның ішінде:			
акциялар мен өзге де қаржы құралдарының эмиссиясы	091		
қарыз алу	092		
алынған сыйақы	093		
өзге де түсімдер	094		
2. Ақша қаражатының шығуы, барлығы (101-ден 105-ке дейінгі жолдардың сомасы)	100	6,483	84,150
оның ішінде:			
қарыздарды өтеу	101		
сыйақы төлеу	102		
дивидендтер төлеу	103	6,483	84,150
ұйымның акциялары бойынша меншік иелеріне төлемдер	104		
өзге де істен шығулар	105		
3. Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (090-жол – 100-жол)	110	(6,483)	(84,150)
4. Валюта айырбас бағамының теңгеге әсері	120		
5. Ақша қаражатының және олардың баламаларының баланстық құнының өзгеру әсері	130		

**«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК НЫСАНДАРЫ**

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП
есепті кезең 2023 жыл

Ұсынылады: бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы электрондық форматта қаржылық есептілік депозитарийіне
Әкімшілік деректер нысаны www.mifin.gov.kz интернет-ресурсында орналастырылған
Әкімшілік деректер нысанының индексі: № 5 - ҚӨ
Кезеңділігі: жылдық

Ақпаратты ұсынатын тұлғалар тобы: қаржы жылының нәтижелері бойынша жария мүддені ұйымдастыру
Әкімшілік деректер нысанын ұсыну мерзімі: жыл сайын, есепті жылдан кейінгі жылдың 31 тамызынан кешіктірмей
Ескертпе: есепті толтыру бойынша түсіндірме «Капиталдағы өзгерістер туралы есеп» әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанға қосымшада келтірілген
Ұйымның атауы: «Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамы

МЫҢ ТЕҢГЕМЕН

Құрауыштардың атауы	Жол коды	Меншік иелеріне жатқызылатын капитал						Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
		Жарғылық (акционерлік) капитал	Эмиссиялық кіріс	Сатып алынған меншікті үлестік құралдар	Өзге де жиынтық кірістің құрауыштары	Бөлінбеген пайда	Басқа капитал		
Өткен жылғы 1 қаңтардағы сальдо	010	212,363	-	-	-	56,711	-	269,074	
Есеп саясатындағы өзгеріс	011	51,637	-	-	-	-	-	51,637	
Қайта есептелген сальдо (010-жол +/- 011-жол)	100	264,000	-	-	-	56,711	-	320,711	
Жалпы жиынтық кіріс, барлығы (210-жол +220-жол):	200	-	-	-	-	9,261	-	9,261	
Жыл ішіндегі пайда (залал)	210	-	-	-	-	9,261	-	9,261	
Өзге жиынтық пайда, барлығы (221-ден 229-ға дейінгі жолдардың сомасы):	220	-	-	-	-	-	-	-	
оның ішінде:									
өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау (салық тиімділігін алып тастағанда)	221	-	-	-	-	-	-	-	
өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау (салық тиімділігін алып тастағанда)	222	-	-	-	-	-	-	-	
негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау (салық тиімділігін алып тастағанда)	223	-	-	-	-	-	-	-	
үлестік қатысу өлсі бойынша есепке	224	-	-	-	-	-	-	-	

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ҰСЫНУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Бағалаудың белгісіздігі

ХҚЕС-на сәйкес қаржылық есептілікті дайындау Қоғам басшылығынан қаржылық есептілікті жасау күніне активтер мен міндеттемелер сомасын көрсетуге, сондай-ақ есепті кезеңдегі кірістер мен шығыстар сомасын көрсетуге әсер ететін белгілі бір бағалар мен жорамалдарды талап етеді. Нақты нәтижелер осындай бағалаудан ерекшеленуі мүмкін. Бағалар мен тиісті жорамалдар жүйелі түрде қайта қаралады.

Атап айтқанда, басшылық қаржылық есептілікті дайындау кезінде жүргізген елеулі белгісіздік бар елеулі бағалар туралы ақпарат мынадай ескертпелерде қамтылған:

- Негізгі құралдар - бағалау активтердің пайдалы қызмет мерзімдерін анықтау кезінде жасалды. Қоғам әрбір есепті кезеңнің соңында негізгі құралдар объектілерінің пайдалы қызметінің қалған мерзімін бағалайды, егер күту алдыңғы бағалаудан өзгеше болса, өзгерістер ХБЕС 8 «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер және қателер» стандартына сәйкес есептік бағалаудағы өзгерістер ретінде ескеріледі. Осы бағалау негізгі құралдардың ағымдағы құнына және шығыстарда көрсетілген амортизацияға елеулі әсер етуі мүмкін;
- Саудалық дебиторлық берешек - бағалау күмәнді дебиторлық берешек бойынша резервтерге қатысты жасалған;
- Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты - әділ құнды талдау болашақ ақша ағындарын және дисконттау мөлшерлемелерін бағалауға негізделген. Егер ақша ағындарын туындататын активтің немесе бөлімшенің ағымдағы құны оның өтелетін құнынан асып кетсе, ол мынадай шамалардың ең үлкені болып табылса - сатуға жұмсалған шығындарды шегергендегі әділ құн осындай активтерді сатудың міндетті күші бар коммерциялық мәмілелері бойынша қолда бар ақпаратқа немесе активтің істен шығуына байланысты.
- Өтелетін құн дисконтталған ақша ағындарының моделінде пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесіне, сондай-ақ экстраполяция мақсатында пайдаланылатын ақша қаражатының күтілетін ағындары мен өсу қарқынына неғұрлым сезімтал;
- Шартты міндеттемелер - осы ашу басшылықтан міндеттемелерді бағалауды және болашақта ақша қаражатының кету ықтималдығын айқындауды талап етеді.

Салық салу

Салық заңдарын түсіндіру кезіндегі белгісіздіктер

Қоғам әрбір есепті кезең үшін салық міндеттемелерін айқындауға қатысты белгісіздіктің әсеріне ұшырайды. Қолданылып жүрген салық жүйесі мен салық заңдары салыстырмалы түрде қысқа мерзім ішінде қолданылатындықтан, бұл белгісіздіктер әдетте неғұрлым дамыған салық жүйелері бар елдерге тән белгісіздіктерге қарағанда едәуір маңызды.

Қолданылатын салықтар: қосылған құн салығын, корпоративтік табыс салығын, әлеуметтік салықты, мүлік салығын қамтиды.

Қолданылатын салықтарға қатысты заңдар әрдайым анық жазыла бермейді және ұдайы дамып келе жатқан, әртүрлі және өзгеріп отыратын түсіндірулері бар және біркелкі қолданылмайтын заңдар.

Салық заңдарын қолдану мен дамытудағы белгісіздік Қоғамға қосымша есептелген салықтарды төлеуге тура келу тәуекелін туғызады, бұл Қоғамның қаржылық жағдайына және оның қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етуі мүмкін.

Қосымша салықтарды есептеуге арналған кезең

Салық органдарының барлық салықтарға қатысты тиісті салық кезеңі аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде салықтарды қоса есептеуге құқығы бар.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ҰСЫНУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Ықтимал қосымша салық міндеттемелері

Басшылық Қоғам, тұтастай алғанда, салық заңдарының талаптарын және оның қызметіне әсер ететін салықтарға қатысты жасалған шарттар бойынша шарттарды орындайды және демек, ешқандай қосымша салық міндеттемелері туындамайды деп санайды. Алайда жоғарыда көрсетілген себептер бойынша тиісті мемлекеттік органдардың салық заңдарының шарттық ережелері мен талаптарын басқаша түсіндіру қаупі сақталады. Бұл елеулі қосымша салық міндеттемелерінің туындауына әкелуі мүмкін.

Соған қарамастан, кез келген әлеуетті қосымша салық міндеттемелерін бағалаудағы жоғарыда сипатталған белгісіздіктің салдарынан басшылық үшін Қоғам жауап беруі мүмкін оларға қатысты кез келген айыппұлдармен және өсімпұлдармен бірге туындауы мүмкін кез келген қосымша салық міндеттемелеріне бағалау жүргізу мүмкін емес.

Басшылық 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданылатын заңнаманы түсіндіру тиісті болып табылады және Қоғамның салықтар жөніндегі ұстанымы қолдау табатын ықтималдық бар деп санайды.

Елеулі бухгалтерлік бағалаулар мен пайымдаулар

(i) Пікірлер

Есеп саясатын қолдану процесінде Қоғам басшылығы құнсыздану индикаторларына қатысты мынадай пайымдауларды пайдаланды:

- Қоғам материалдық активтердің құнсыздануының ішкі және сыртқы индикаторларын қадағалайды.
- Қоғам басшылығы активтерге қатысты құнсыздану индикаторларының болу ықтималдығын талдады. Талдау, атап айтқанда, жабдықтың таяу болашақта жұмыс істеу қабілетіне немесе оның нарықтық құнының ықтимал төмендеуіне байланысты жүргізілді.

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер

Басшылық стандарттарды қабылдау Қоғамның алдағы кезеңдердегі қаржылық есептілігіне елеулі әсер етеді деп күтпейді.

ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары»

2017 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес ақпаратты тану және бағалау, ұсыну және ашу мәселелерін қарастыратын сақтандыру шарттары үшін қаржылық есептіліктің жаңа жан-жақты стандарты болып табылатын ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары» шығарды. ХҚЕС (IFRS) 17 күшіне енген кезде ол 2005 жылы шығарылған ХҚЕС (IFRS) 4 «Сақтандыру шарттары» стандартын алмастырады. ХҚЕС (IFRS) 17 сақтандыру шарттарының барлық түрлеріне (яғни өмірді сақтандыру және өмірді сақтандырудан өзгеше сақтандыру, тікелей сақтандыру және қайта сақтандыру) оларды шығаратын ұйымның түріне, сондай-ақ дискрециялық қатысу шарттары бар белгілі бір кепілдіктер мен қаржы құралдарына қарамастан, қолданылады. Қолдану аясынан бірнеше ерекшеліктер бар. ХҚЕС (IFRS) 17 негізгі мақсаты сақтандырушылар үшін неғұрлым тиімді және дәйекті болып табылатын сақтандыру шарттарын есепке алу моделін ұсыну болып табылады.

Негізінен алдыңғы жергілікті есепке алу саясаттарына негізделген ХҚЕС (IFRS) 4 талаптарына қарағанда, ХҚЕС (IFRS) 17 есепке алудың барлық орынды аспектілерін қамтитын сақтандыру шарттарын есепке алудың жан-жақты моделін ұсынады. ХҚЕС (IFRS) 17 негізінде мыналармен толықтырылған жалпы модель жатыр:

Тікелей қатысу талаптарымен сақтандыру шарттары үшін белгілі бір түрлендіру (ауыспалы сыйақы әдісі). Жеңілдетілген тәсіл (сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл) негізінен қысқа мерзімді шарттар үшін. Бұл стандарт Қоғамға қолданылмайды.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ҰСЫНУ НЕГІЗІ (жалғасы)

ХҚЕС (IAS) 8 «Бухгалтерлік бағалауды анықтау» түзетулері

ХҚЕС (IAS) 8 түзетулерінде бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер мен есеп саясатындағы өзгерістер мен қателерді түзету арасындағы айырмашылық түсіндіріледі. Бұдан басқа, құжатта ұйымның бухгалтерлік бағаларды әзірлеу үшін өлшеу әдістері мен бастапқы деректерді қалай пайдаланатыны түсіндіріледі.

Бұл түзетулер Қоғамның жеке қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС қолдану жөніндегі № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер - «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашу»

ХҚЕС (IAS) 1 және «Маңыздылық туралы пайымдауларды қалыптастыру» ХҚЕС-ті қолдану жөніндегі № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер енгізді, онда ұйымдарға есеп саясаты туралы ақпаратты ашу кезінде мәнді пікірлерді қолдануға көмектесетін нұсқаулар мен мысалдар бар. Түзетулер ұйымдарға есеп саясатының «елеулі ережелерін» ұйымдардың ашуы туралы талапты есеп саясаты туралы «елеулі ақпаратты» ашу туралы талапқа ауыстыру есебінен, сондай-ақ есеп саясаты туралы ақпаратты ашу туралы шешімдер қабылдау кезінде ұйымдардың маңыздылық ұғымын қалай қолдануға тиіс екендігіне қатысты нұсқауды қосу есебінен есеп саясаты туралы неғұрлым пайдалы ақпаратты ашуға көмектесуі тиіс.

Түзетулер Қоғамның жеке қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ.

ХҚЕС (IAS) 12 түзетулері - «Бір операция нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге қатысты кейінге қалдырылған салық»

ХҚЕС (IAS) 12 «Пайдаға салынатын салыққа» түзетулер бастапқы тануға қатысты алып тастауды қолдану аясын тарылтады, сондықтан ол жалға алу және пайдаланудан шығару бойынша міндеттемелер сияқты тең салық салынатын және шегерілетін уақытша айырмалардың туындауына әкеп соғатын операцияларға қолданылмайды.

Түзетулер Қоғамның жеке қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ.

Қаржылық есептілік элементтерін тану

Осы қаржылық есептілікке қаржылық есептіліктің элементтері болып табылатын барлық активтер, міндеттемелер, капитал, кірістер мен шығыстар енгізілген. Қаржылық есептіліктің барлық элементтері желілік баптар түрінде берілген. Қаржылық есептіліктің бірнеше элементтерін бір бапқа біріктіру олардың Қоғам қызметіндегі сипаттамасы (функциялары) ескеріле отырып жүргізілді. Ұқсас баптардың әрбір елеулі сыныбы қаржылық есептілікте жеке ұсынылады. Ұқсас сипаттағы немесе тағайындалмаған баптар, егер олар елеусіз болып табылмаса, жеке ұсынылады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІ

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылған есеп саясатының негізгі аспектілері төменде келтірілген.

Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражаты және олардың баламалары үш айдан аспайтын бастапқы өтеу мерзімі бар кассадағы қолма-қол ақша қаражатын, банк шоттарындағы қаражатты және қысқа мерзімді депозиттерді қамтиды. Егер ақша қаражаты және олардың баламалары пайдалануда шектелген жағдайда, олар қаржылық есептілікке қосымшада тиісті түрде ашылады. Есепті күннен кейін 12 ай ішінде пайдалану үшін шектелген ақша қаражатының және олардың баламаларының сомалары ағымдағы активтердің құрамында көрсетіледі. Есепті күннен кейін 12 ай немесе одан да көп уақыт ішінде ақша қаражатын және олардың баламаларын пайдалану шектелген жағдайда, осы сомалар ұзақ мерзімді активтердің құрамында көрсетіледі.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы активтері

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер Қоғам құралға байланысты шартқа қатысушы болған жағдайда Қоғамның бухгалтерлік балансында танылады.

ХҚЕС (IAS) 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау» ережелеріне сәйкес қаржы активтері мынадай санаттарға жіктеледі: пайда мен залалдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері, өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар, сату үшін қолда бар қаржы активтері, қарыздар және дебиторлық берешек. Жіктеу қаржы құралдарының сипаты мен мақсатына байланысты және бастапқы тану сәтінде айқындалады.

Қоғамның мынадай қаржы активтері бар: ақша қаражаты және олардың баламалары және сауда дебиторлық берешегі.

Қаржы активтерін есепке алуды тоқтату

Қоғам қаржы активін есепке алуды актив бойынша ақша ағындарын алуға келісімшарттық құқықтар аяқталғанда немесе қаржы активін және активті иеленуден түсетін барлық елеулі тәуекелдер мен пайданы басқа компанияға бергенде ғана тоқтатады. Егер Қоғам негізінен барлық тәуекелдер мен пайдаларды иеленуден бермесе және ұстамаса және берілген активті бақылауды жалғастыра берсе, онда Қоғам өзінің активке қалған үлестік қатысуын және өзі төлей алатын сомаға онымен байланысты міндеттемені таниды. Егер Қоғам негізінен берілген қаржы активін иеленуден барлық тәуекелдер мен пайдаларды ұстап қалса, Қоғам қаржы активін есепке алуды жалғастырады, сондай-ақ қамтамасыз етілген қарыздардан түскен қаражатты ескереді.

Дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек - бұл тіркелген немесе белгілі бір төлемдермен белсенді нарықта айналыспайтын туынды емес қаржы активтері. Олар жақын болашақта дереу сатуға немесе сатуға арналмаған және сату үшін қолда бар пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері немесе инвестициялық бағалы қағаздар ретінде жіктелмеген. Мұндай активтер тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизациялық құн бойынша көрсетіледі. Дебиторлық берешек: клиенттерге қойылатын талаптарды және бухгалтерлік баланстағы өзге де дебиторлық берешекті қамтиды.

Дебиторлық берешек есепті кезеңнің соңында жүргізілген дебиторлық берешекті түгендеу нәтижелері негізінде күмәнді борыштар бойынша құрылған резервті шегергенде орындалған жұмыстар, көрсетілген қызметтер көлемінен пайыз әдісімен ескеріледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі

Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі - бұл тиісті кезең ішінде қаржылық активтің амортизациялық құнының және пайыздық кірістерді бөлудің әдісі.

Қорлар

Тауар-материалдық қорлардың негізгі бөлігі шаруашылық қызмет процесінде сауда операциялары үшін емес, жұмыстарды орындау, қызметтерді қамтамасыз ету үшін пайдаланылады.

Қорлар өзіндік құны бойынша бағаланады. Қорлардың өзіндік құны орташа өлшенген құн әдісі бойынша бағаланады және қорларды жеткізуге және ағымдағы жағдайға келтіруге байланысты шеккен шығындарды қамтиды.

Қорлардың құнсыздануы

Уақыт өте келе қорлардың өзіндік құны нарықтық конъюнктураның өзгеруі, сақтау процесіндегі зақымдану, қорлардың толық немесе ішінара ескіруі нәтижесінде төмендетілуі мүмкін.

Тиісінше, қорлар есепке алу шоттарында көрсетілген шама құнсыздануға тест жүргізу және қорларды есептен шығару туралы шешім қабылдау мақсатында олардың нақты құнын асуы мүмкін.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІ (жалғасы)

Қоғам қазіргі сәтте мынадай қорларды бөледі:

- оларды ағымдағы жай-күйде пайдалану немесе сату мүмкін емес (өтімді емес қорлар);
- өндірісте пайдалануға немесе еркін нарықта оларды сатуға жарамды күйге дейін жеткізу бойынша қосымша шығыстарсыз өткізуге болады.

Бұл үшін Қоғам қорларға түгендеу және/немесе қорлардың қозғалысына егжей-тегжейлі талдау (айналымдылықты талдау) жүргізеді және өтімді емес қорларды бөледі.

Өтімді емес қорлар анықталған жағдайда ықтимал сатудың таза құнына дейін қорлардың кез келген арзандату сомасын және қорлардың барлық шығындарын Қоғам арзандату орындалған немесе шығындар орын алған кезеңде шығыстар ретінде таниды.

Негізгі құралдар

Бастапқы тану кезінде негізгі құралдар өзіндік құны бойынша бағаланады. Егер негізгі құралдардың объектісі пайдалы қызмет мерзімі әртүрлі компоненттерді қамтыса, олар негізгі құралдардың жеке объектілері ретінде ескеріледі.

Бастапқы танылғаннан кейін жылжымайтын мүлік объектілері: ғимараттар (оқу корпустары, зертханалық корпусстар, жатақханалар) жинақталған тозу мен құнсызданудан болған шығындар шегеріле отырып, бастапқы құны бойынша есепке алынады.

Оқу корпустарының ғимараттарын, зертханалық корпусстарды, жатақханаларды, жабдықтар мен өзге де негізгі құралдарды қоспағанда, жылжымайтын мүлік объектілері жинақталған тозу мен құнсызданудан болған залалдар шегеріле отырып, қайта бағалау күніндегі оның әділ құнына тең қайта бағаланған шама бойынша есепке алынуға тиіс.

Негізгі құралдар объектісін тану ол істен шыққаннан кейін немесе егер оны пайдаланудан немесе істен шығудан экономикалық пайда алу бұдан әрі күтілмесе тоқтатылады. Активті тану тоқтатылғаннан кейін туындаған кез келген кіріс немесе шығыс (істен шығудан таза пайда мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептеледі) активті тану тоқтатылған есепті кезеңдегі пайда мен залалдар туралы есепке енгізіледі.

Кейінгі шығыстар

Жеке ескерілетін негізгі құралдың құрамдауышын ауыстыру бойынша келтірілген шығындар амортизацияланатын құрамдауыштың ағымдағы құны бойынша капиталдандырылады. Басқа кейінгі шығыстар осы негізгі құралды пайдаланудан түсетін болашақ экономикалық пайданы ұлғайтқан кезде ғана капиталдандырылады. Барлық өзге шығыстар пайда мен залалдар туралы есепте олар туындаған кездегі шығыстар ретінде танылады.

Тозу

Тозу активтердің пайдалы қызметінің есептік мерзімін негізге ала отырып, түзу сызықты әдіс негізінде есептеледі. Жерге тозу есептелмейді.

Тозу пайда мен залалдар туралы есепте жекелеген активтердің пайдалы қызметінің күтілетін мерзімі ішінде біркелкі есептен шығару әдісі бойынша есептеледі және көрсетіледі. Тозу активті сатып алған сәттен бастап немесе Қоғамның өзі салған активтерге қатысты активті салу аяқталған және пайдалану басталған сәттен бастап есептеледі.

Тозу активтердің пайдалы қызметінің мынадай орташа мерзімдері бойынша есептеледі:

Тіркелген актив	Қызмет ету мерзімі
Ғимараттар	20-100
Көлік құралдары	7-10
Машиналар мен жабдықтар	2-10
Компьютерлер және ұйымдастыру техникасы	3-5
Өзге де негізгі құралдар	2-10
Әдебиет	4-8

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІ (жалғасы)

Пайдалы қызметтің болжамды мерзімі және тозуды есептеу әдісі әрбір жылдық есептік кезеңнің соңында бағаланады және бағалаудағы кез келген өзгерістер перспективалық негізде ескеріледі. Тарату құны нөлге тең.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер бастапқыда нақты өзіндік құны бойынша есепке алынады және олардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі ішінде тікелей амортизацияланады.

Бастапқы танылғаннан кейін материалдық емес активтер шығындарды капиталдандыру моделі бойынша, яғни жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалдар шегеріле отырып, нақты өзіндік құны бойынша ескеріледі.

Амортизация олардың пайдалы қызмет мерзімі ішінде тікелей әдіспен есептеледі. Пайдалы қызметтің бағаланған мерзімі және амортизацияны есептеу әдісі перспективалық негізде кез келген өзгерістерді ескере отырып, әрбір есепті кезеңнің соңында қайта қаралады. Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімдерін басшылыққа алу 10 жылдан 20 жылға дейін айқындалған. Материалдық емес активтің тарату құны нөлге тең болып қабылданады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Баланстық есепті жасаудың әрбір күніне Қоғам негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің ағымдағы құнының ықтимал құнсыздануын көрсететін кез келген белгілердің болуын бағалайды. Кез келген осындай белгі анықталған жағдайда активтерді өтеу құнының ықтимал төмендеуі мәніне бағалау жүзеге асырылады (егер мұндай орын алса). Егер жекелеген актив үшін өтелетін соманы бағалау мүмкін болмаса, Қоғам актив тиесілі ақша қаражатын туындататын бірліктің өтелетін балансын айқындайды.

Бөлу үшін ақылға қонымды және дәйекті негіз айқындалуы мүмкін болғанда, корпоративтік активтер жеке генерациялайтын бірліктерге бөлінеді немесе олай болмаған жағдайда олар бөлу үшін ақылға қонымды және дәйекті негіз айқындалуы мүмкін туындататын бірліктердің ең аз тобына бөлінеді.

Өтелетін құн сату бойынша шығындарды және пайдалану құнын шегергендегі әділ құнның ең үлкен мәні бойынша есептеледі. Пайдалану құнын бағалау кезінде ақша қаражатының бағаланған болашақ ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағаларын және ақша қаражатының бағаланған болашақ ағындары түзетілмеген активке тән тәуекелдерді көрсететін салықтарды шегергенге дейін дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, олардың ағымдағы құнына дейін дисконтталады.

Егер активтің (немесе ақша қаражатын туындататын бірліктің) өтелетін құны оның ағымдағы құнынан аз болса, онда активтің (немесе ақша қаражатын туындататын бірліктің) ағымдағы құны активтің өтелетін сомасына дейін азаяды. Құнсызданудан болған залал, тиісті актив қайта бағаланған құн бойынша ескерілетін жағдайларды қоспағанда, шығыс ретінде дереу танылады. Бұл жағдайда құнсызданудан болған залал қайта бағалау бойынша тиісті қордың азаюы ретінде көрсетіледі.

Құнсызданудан болған залалды кейіннен түзету кезінде активтің (ақша қаражатын генерациялайтын бірліктің) ағымдағы құны оның өтелетін сомасының қайта қаралған бағасына дейін ұлғаяды, бірақ ұлғайған ағымдағы құны актив бойынша құнсызданудан болған залалды танымаған кезде айқындалған оның бастапқы ағымдағы құнынан аспайтындай болады (ақша қаражатын генерациялайтын бірлік бойынша) өткен жылдары. Егер тиісті актив қайта бағаланған құн бойынша есепке алынбаса ғана, құнсызданудан болатын залалды сторнирлеу кірістер мен залалдарда дереу танылады және бұл жағдайда құнсызданудан болатын залалды сторнирлеу қайта бағалау жөніндегі қордың ұлғаюы ретінде көрсетіледі.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІ (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелер және үлестік құралдар

Үлестік құралдар

Үлестік құрал Қоғамның барлық міндеттемелерін шегергеннен кейін оның активтеріндегі қалдық үлес туралы куәландыратын кез келген келісімшартты білдіреді. Үлестік құралдар шығарылым бойынша тікелей шығындарды шегергенде алынған пайда бойынша ескеріледі.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттемелер не пайда мен залалдар арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржылық міндеттемелер ретінде не өзге қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Кредиторлық берешек және өзге де міндеттемелер

Қысқа мерзімді саудалық және өзге де кредиторлық берешек олардың номиналдық құны бойынша ескеріледі.

Өзге де қаржылық міндеттемелер

Қарыздарды қоса алғанда, өзге де қаржылық міндеттемелер бастапқыда мәміле бойынша шығындарды шегергендегі әділ құн бойынша ескеріледі.

Басқа қаржылық міндеттемелер кейіннен амортизацияланған құн бойынша табыстың нақты мөлшерлемесі негізінде пайыздық шығыстарды тану арқылы тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен бағаланады.

Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі - бұл қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнын есептеу және тиісті кезеңде пайыздық шығыстарды бөлу әдісі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл қаржылық міндеттеменің күтілетін мерзімі ішінде немесе бұл қолайлы болғанда неғұрлым қысқа кезең ішінде ақша қаражатының болжамды болашақ төлемдерін дәл дисконттайтын мөлшерлеме.

Қаржылық міндеттемені есепке алуды тоқтату

Қоғам қаржылық міндеттемелерді есепке алуды Қоғамның міндеттемелері өтелгенде, жойылғанда немесе оларға қойылатын талап мерзімі өткенде ғана тоқтатады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерін есепке алу

Қаржылық активтер мен міндеттемелер Қоғамның танылған сомаларды есептеуге заңды түрде бекітілген құқығы болғанда және Қоғам нетто негізде өтеуге немесе актив пен міндеттемені бір мезгілде сатуға ниеттенгенде бухгалтерлік баланста нетто негізде есепке алынады және көрсетіледі. Есептен шығару ретінде сараланбайтын қаржы активін берген жағдайда, Қоғам бұл операцияны берілген активті және оған қатысты міндеттемені есептен шығару ретінде танымайды.

Резервтер

Резервтер Қоғамда өтелуі мүмкін өткен оқиғалардың нәтижесінде туындаған ағымдағы міндеттемелер (құқық нормаларымен айқындалатын немесе болжамды) болған кезде есепте көрсетіледі, бұл ретте мұндай міндеттемелердің мөлшері жеткілікті дәлдік дәрежесімен бағалануы мүмкін.

Қоғам өткен жылдың деректері негізінде жұмыскерлердің демалыстарына алдағы ақы төлеуге (элеуметтік салық бойынша аударымдармен) резервтер құрады.

Қоғам қаржылық жағдай туралы есеп беру күніне өткізілетін жыл сайынғы түгендеу деректері, сондай-ақ басшылықтың бағалауы негізінде өтімді емес және ескірген ТМҚ бойынша резервтер құрады.

Мұндай резервтің мөлшерін есептеу және қайта қарау қорлардың қоймаларда болу мерзіміне, олардың өндірістік қызметте пайдалануға жарамдылық дәрежесіне қарай жүргізіледі.

Қоғам саудалық дебиторлық берешек іске асыру, орындалған жұмыстар (көрсетілген қызметтер) көлемінің пайызы әдісімен толық көлемде өтелмейтін ықтималдық болғанда күмәнді талаптар бойынша резерв құрады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІ (жалғасы)

Зейнетақы міндеттемелері

Қоғамның Қазақстан Республикасының мемлекеттік зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа зейнетақымен қамсыздандырудың қосымша схемалары жоқ.

Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес Қоғам зейнетақы жарналарының сомасын жұмыскердің жалақысының 10%-ы мөлшерінде ұстап қалады және оларды мемлекет реттейтін жұмыскердің зейнетақы қорларына аударады. Зейнетақы қорларына төлемдер жұмыскерлердің жалақысынан ұсталады және жұмыскерлерге тиісті төлемдер жататын кезеңдегі пайда мен залалдар туралы есепте жалақы бойынша жалпы шығыстарға қосылады. Зейнеткерлікке шыққан кезде барлық зейнетақы төлемдерін жұмыскерлер таңдаған зейнетақы қорлары жүргізеді. Қоғамның жұмыскерлер алдындағы міндеттемелері немесе олар зейнеткерлікке шыққаннан кейін берілетін жеңілдіктері жоқ.

Кірістер мен шығыстарды тану

Өнімді сатудан, жұмыстарды орындаудан, қызметтерді көрсетуден түскен кірістің шамасы барлық берілген сауда жеңілдіктері мен жеңілдіктерді ескере отырып, алынған немесе алуға жататын өтемнің әділ құны бойынша бағаланады.

Кірістер Қоғамның белгілі бір экономикалық пайда алу ықтималдығы бар шамада танылады және кірістер жеткілікті дәлдік дәрежесімен есептелуі немесе бағалануы мүмкін.

Меншік құқығымен байланысты едәуір тәуекелдер мен пайдалар сатып алушыға берілген және бұл ретте тиісті өтем алу ықтималдығы жоғары болып табылатын кезде табыс танылады, жұмсалған шығындар мен өнімнің ықтимал қайтарымдарын сенімді бағалауға болады және табыс шамасын сенімді бағалауға болады.

Өзге де сатудан түскен табыстар қосылған құн салығы шегеріле отырып танылады.

Қоғамның қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелерін айқындау кезінде оған сәйкес кірістер олар қашан табылған, ал шығыстар қашан жұмсалған кезде танылатын (көрсетілетін) есептеу принципі пайдаланылады.

Кірістер:

- негізгі қызметтен түсетін кірістер (өнімді өткізуден, жұмыстарды орындаудан және қызметтерді көрсетуден);
- негізгі емес қызметтен түскен кірістер (сыйақылар, активтердің істен шығуынан түскен кірістер және т.б.);
- өзге де кірістер.

Шығыстарға шығындардың мынадай түрлері жатады:

- орындалған жұмыстардың және көрсетілген қызметтердің өзіндік құны;
- әкімшілік шығыстар;
- өзге де шығыстар.

Болашақ кезеңдердің шығыстары

Ағымдағы есепті кезеңде келтірілген және болашақ есепті кезеңдерге жататын қызметтерді сатып алуға арналған шығыстар күтілетін экономикалық пайданы алу шамасына қарай ағымдағы кезеңнің шығыстарына жатқызылады.

Сақтандыру шарттары бойынша шығыстар ағымдағы кезең шығыстарының құрамында шарттың қолданылу мерзімі ішінде ай сайын тең үлестермен танылады. Сақтандыру сыйлықақысын төлеу бойынша берешек сақтандыру шартының қолданылу мерзімі басталған сәтте жасалған сақтандыру шартының талаптарына сәйкес төленуге тиіс сақтандыру сыйлықақысының толық сомасында танылады.

Сақтандыру шартының басталу сәті және оның аяқталу сәті жасалған сақтандыру шартының талаптарына және қолданылып жүрген заңдарға сәйкес айқындалады.

Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

Егер бұл тарап Қоғамды тікелей немесе жанама түрде, бір немесе бірнеше делдал арқылы бақылайтын болса немесе ол бақылайтын болса: Қоғамда қаржылық және операциялық шешімдер қабылдау кезінде оған елеулі ықпал етуді қамтамасыз ететін үлесі болса, Тарап Қоғаммен байланысты деп есептеледі.

Байланысты тараптар арасындағы операциялар - бұл төлемнің алынғанына немесе алынбағанына қарамастан, байланысты тараптар арасындағы ресурстарды, қызметтерді немесе міндеттемелерді беру.

Байланысты тараптар:

- бір немесе бірнеше делдал арқылы Қоғамды тікелей немесе жанама бақылайтын, оны бақылайтын немесе онымен бірге жалпы бақылауда болатын компаниялар (мұндай компанияларға бір бас фирманың холдингтік компаниялары, еншілес компаниялары және өзге де еншілес компаниялары жатады);
- тәуелді компаниялар - қызметіне Қоғам елеулі ықпал ететін, бірақ инвестордың еншілес не бірлескен компаниялары болып табылмайтын компаниялар;
- Қоғамның дауыс беру құқығы бар акциялар пакеттеріне тікелей немесе жанама әсер ететін, оларға Қоғамның қызметіне елеулі ықпал етуге мүмкіндік беретін жеке тұлғалар;
- түйінді басқарушы персонал, яғни Қоғам қызметін жоспарлауды, басқаруды және бақылауды жүзеге асыруға уәкілетті және жауапты адамдар, оның ішінде Қоғамның басшылары мен аға лауазымды адамдары, сондай-ақ атқарушы емес басшылар мен олардың жақын туыстары;
- дауыс беру құқығы бар акциялардың елеулі пакеттері тікелей немесе жанама түрде бірінші және төртінші шолуда айқындалған тұлғаларға немесе осындай тұлғалар елеулі ықпал ететін тұлғаға тиесілі компаниялар. Оларға Қоғамның басшыларына немесе ірі акционерлеріне тиесілі компаниялар және Қоғаммен басқарудың негізгі мүшесі ортақ компаниялар жатады.

Келесі оқиғалар

Келесі оқиғалар - бұл қаржылық есептілікті бекіту күні мен есепті күн арасындағы кезеңде болатын қолайлы да, қолайсыз да оқиғалар. Есепті жыл аяқталғаннан кейін туындаған және Қоғамның есепті күнгі қаржылық жағдайы туралы қосымша ақпаратты қамтитын оқиғалар (түзету оқиғалары) қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғаннан кейін туындаған және түзетуші оқиғалар болып табылмайтын оқиғалар, егер олар елеулі болып табылса, қаржылық есептілікке ескертулерде ашылады.

4. СЫНИ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР ЖӘНЕ БЕЛГІСІЗДІКТІ БАҒАЛАУДЫҢ НЕГІЗГІ КӨЗДЕРІ

3-ескертпеде сипатталатын Қоғамның есеп саясатын қолдану процесінде басшылық басқа көздерден белгісіз активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына қатысты пайымдауларды, бағалауларды және жол берулерді қолдануға тиіс. Бағалау және оларға байланысты жорамалдар тарихи тәжірибеге және қолайлы деп саналатын өзге де факторларға негізделген. Нақты нәтижелер осы бағалардан ерекшеленуі мүмкін.

Бағалар және олардың негізінде жатқан жол берулер ұдайы тексеріледі. Егер өзгеріс тек сол кезеңге немесе өзгеріс кезеңіне және болашақ кезеңдерге әсер ететін болса, егер өзгеріс ағымдағы және болашақ кезеңдерге әсер ететін болса, есептік бағалаулардағы өзгерістер бағалау қайта қаралатын кезеңде танылады.

Есеп саясатын қолдану процесіндегі сыни есептік бағалаулар

Қоғамның есеп саясатын қолдану процесінде басшылық жасаған пайымдауларды қамтитын бағалауларды қоспағанда (төменде келтірілген «Белгісіздікті бағалаудың негізгі көздерінде» сипатталған), сыни пайымдаулар осы қаржылық есептілікке тиісті ескертулерде келтірілген.

4. СЫНИ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР ЖӘНЕ БЕЛГІСІЗДІКТІ БАҒАЛАУДЫҢ ТҮЙІНДІ КӨЗДЕРІ (жалғасы)

Белгісіздікті бағалаудың негізгі көздері

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АҚ

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

Төменде келесі қаржы жылының ішінде активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын елеулі түзетуге барынша әсер етуі мүмкін есепті күнгі белгісіздікті бағалаудың түйінді жорамалдары мен түйінді көздері келтіріледі.

Өтелмейтін дебиторлық берешек бойынша резерв

Басшылықтың өтелмейтін саудалық және өзге де дебиторлық берешек бойынша резервтерді айқындауы басшылықтан Қоғамның осы активтерді өткізу қабілетін ең жақсы бағалау негізінде жол берулерді қолдануды талап етеді. Жалпы экономикадағы немесе өзге де осыған ұқсас жағдайлардағы өзгерістер нәтижесінде есепті күннен кейін басшылық осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде жасалған қорытындылардан ерекшеленуі мүмкін қорытындылар жасай алады.

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет мерзімдері

3-ескертпеде көрсетілгендей, Қоғам әрбір жылдық есепті кезеңнің соңына негізгі құралдардың пайдалы қызмет мерзімдерін қарайды. Активті ұтымды пайдалану мерзімін бағалау экономикалық пайдалану, жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі бағдарламалар, технологиялық жақсартулар және өзге де іскерлік жағдайлар сияқты факторларға байланысты. Басшылықтың негізгі құралдардың пайдалы қызмет мерзімдерін бағалауы осы қаржылық есептілік күніне қолда бар тиісті ақпаратты көрсетеді.

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануы

Негізгі құралдардың, жабдықтардың немесе материалдық емес активтердің әрбір объектісін пайдалану Қоғам бір-бірінен тәуелсіз ақша қаражатын алуды қамтамасыз етпейтіндігіне байланысты, ал бірыңғай технологиялық процестің құрамында бір-бірінен бөлінбейтін жекелеген операцияларды білдіреді, онда Қоғам өндіруші бірлікті сәйкестендіру негізінде құнсызданудан болатын ықтимал шығындарды бағалайды. Қоғамның тұтастай алғанда барлық активтері Қоғамның жинақтаушы бірлігі болып табылады. Әрбір есепті күнге Қоғам активтің ықтимал құнсыздануының қандай да бір белгілері бар-жоғын бағалайды. Егер мұндай белгілер болса немесе құнсыздану мәніне жыл сайынғы тестілеу жүргізу талап етілсе, онда Қоғам өтелетін соманы бағалауды жүргізеді.

5. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ (010-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс»)

Ақша қаражаты және олардың баламалары мынадай түрде берілген:

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Банк шоттарындағы ақша қаражаты, теңгемен	595,432	115,454

Қоғам 2023 жыл ішінде ақша қаражатын 2023 жылы 14.75% - 15.25% (2022 ж.: 14.5% - 15.25%) мөлшерлемесі бойынша үш айға дейінгі мерзімге теңгемен депозиттерге орналастырды. 2023 жылы депозиттер бойынша есептелген сыйақы 6,957 мың теңгені (2022: 15,852 мың теңге) құрады.

Банк	Moody's рейтингі	S&P рейтингі	Fitch рейтингі
Халық банкі АҚ	Baa2 (Позитивті)	BB + (Позитивті)	BBB- (Тұрақты)

Жоғарыда ұсынылған ақша қаражаты қандай да бір кепілдіктерді қамтамасыз ету ретінде пайдалануда шектеулерді қамтымайды. Қоғам оның ақша қаражаты мен баламаларының әділ құны олардың жоғарыда көрсетілген теңгерімдік құнына тең екеніне сенімді.

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АҚ

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА**6. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ САУДАЛЫҚ ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (016-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс»)**

Қысқа мерзімді саудалық және өзге де дебиторлық берешек былайша берілген:

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Саудалық дебиторлық берешек	5,131	3,218
Есеп беретін тұлғалардың берешегі	692	1,503
Төленген жалақы бойынша берешек	547	3,556
	6,370	8,277

6. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ САУДАЛЫҚ ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (016-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс») (жалғасы)

Сатып алушылар мен тапсырыс берушілердің қысқа мерзімді дебиторлық берешегінің талдамасы:

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
"ҚазМұнайГаз" ҰК" акционерлік қоғамы	1,871	1,321
"QazaqGaz" ҰК" АҚ	2,963	1,047
«Ембімұнайгаз» АҚ	297	-
"Kazakhmys Barlau (Қазақмыс Барлау) ЖШС	-	738
«Қазақмыс корпорациясы» ЖШС	-	112
	5,131	3,218

7. АҒЫМДАҒЫ ТАБЫС САЛЫҒЫ (019-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс»)

Ағымдағы табыс салығы былайша берілген:

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем	10,637	2,378

8. ҚОРЛАР (020-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс»)

Қорлар былайша берілген:

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Шикізат және материалдар	12,482	5,967
Өтімді емес қорлар бойынша резерв	(3,744)	(626)
	8,738	5,341

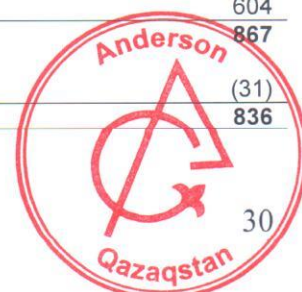
Материалдардың құнсыздануы бойынша резервтің қозғалысы былайша берілген:

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
1 қаңтарда	626	677
Есептеу/(Қалпына келтіру)	3,118	(51)
31 желтоқсанға	3,744	626

9. ӨЗГЕ ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР (022-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс»)

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге қысқа мерзімді активтер былайша берілген:

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Берілген аванстар	144	50
Болашақ кезеңдердің шығыстары	1,532	165
Қосылған құн салығы	134	48
Өзге қысқа мерзімді активтер	603	604
	2,413	867
Құнсызданудан болатын залалдарға арналған бағалау резерві	(31)	(31)
	2,382	836

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АҚ

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

10. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (121-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс»)

Негізгі құралдар былайша берілген:

мың теңге	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Көлік құралдары	Компьютерлер	Мұражай құндылықтары	Өзге де негізгі құралдар	Жиыны
Бастапқы құны							
2022 жылғы 1 қаңтарға	140,308	22,592	14,020	24,084	7,401	9,317	217,722
Түсімдер	9,824	7,140	-	4,582	-	138	21,684
Қайта бағалау	51,637	-	-	-	-	-	51,637
Істен шығу	-	(564)	-	(2,130)	-	-	(2,694)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	201,769	29,168	14,020	26,536	7,401	9,455	288,349
Түсімдер	-	244	-	43,800	-	1,800	45,844
Істен шығу	-	(2,362)	-	(823)	-	(269)	(3,454)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	201,769	27,050	14,020	69,513	7,401	10,986	330,739
Жинақталған тозу							
2022 жылғы 1 қаңтарға	(80,115)	(18,572)	-	(13,367)	(1,145)	(7,977)	(121,176)
Бір жылға есептелді	(2,599)	(1,209)	(1,402)	(2,362)	(88)	(386)	(8,046)
Істен шығу	-	33	-	2,127	-	530	2,690
2022 жылғы 31 желтоқсанға	(82,714)	(19,748)	(1,402)	(13,602)	(1,233)	(7,833)	(126,532)
Бір жылға есептелді	(3,839)	(2,264)	(1,402)	(5,615)	(87)	(359)	(13,566)
Істен шығу	-	2,352	-	811	-	267	3,430
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(86,553)	(19,660)	(2,804)	(18,406)	(1,320)	(7,925)	(136,668)

Баланстық құны

2022 жылғы 31 желтоқсанға	119,055	9,420	12,618	12,934	6,168	1,622	161,817
2023 жылғы 31 желтоқсанға	115,216	7,390	11,216	51,107	6,081	3,061	194,071

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АҚ

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА**11. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР (125-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс»)**

Материалдық емес активтер былайша берілген:

мың теңге	Өзге де материалдық емес активтер
Бастапқы құны	
2022 жылғы 1 қаңтарға	12,061
Түсімдер	29
2022 жылғы 31 желтоқсанға	12,090
Түсімдер	(230)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	11,860
Жинақталған тозу	
2022 жылғы 1 қаңтарға	(4,482)
Жыл ішінде есептелді	(971)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	(5,453)
Жыл ішінде есептелді	(3,128)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(8,581)
Баланстық құны	
2022 жылғы 31 желтоқсанға	6,637
2023 жылғы 31 желтоқсанға	3,279

12. КЕЙІНГЕ ҚАЛДЫРЫЛҒАН САЛЫҚ АКТИВТЕРІ (МІНДЕТТЕМЕЛЕР) (126-жол және 316-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс»)

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық активтері (міндеттемелері) былайша берілген:

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Негізгі құралдар	(20,843)	(3,028)
Демалыс бойынша резерв	7,712	2,717
Тасымалданатын салық шығындары	-	1,991
Төленетін салықтар	2,538	366
ТМҚ бойынша резерв	749	125
Құнсызданудан болатын залалдарға арналған бағалау резерві	6	6
	(9,838)	2,177

Кейінге қалдырылған салық активтерінің (міндеттемелерінің) қозғалысы былайша берілген:

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Бастапқы сальдо	2,177	(4,024)
Кірістерге жатқызылған (шығыстар)	(12,015)	6,201
Соңғы сальдо	(9,838)	2,177

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АҚ

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА**19. БӨЛІНБЕГЕН ПАЙДА (ЖАБЫЛМАҒАН ЗАЛАЛ) (414-жол, 1-нысан «Бухгалтерлік баланс»)**

2023 жылға және 2022 жылға бөлінбеген кіріс сомасы былайша берілген:

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Кезеңнің басындағы бөлінбеген кіріс/(жабылмаған залал)	(18,178)	56,711
Жыл ішіндегі таза табыс	199,695	9,261
Дивидендтер төлеу	(6,483)	(84,150)
Кезең соңындағы бөлінбеген кіріс	175,034	(18,178)

20. ТҮСІМ (010-жол, 2-нысан «Пайда мен залал туралы есеп»)

Қызметтерді көрсетуден, жұмыстарды орындаудан түскен түсім есепті күнге операцияның аяқталу дәрежесіне мөлшерлес көрсетілген. Аяқталу кезеңі орындалған жұмыстардың нәтижелері туралы есептер негізінде айқындалды. 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін қызметтерді сатудан түскен түсім былайша берілген:

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Дайындау және ұсыну бойынша қызмет көрсетуден түскен кіріс геологиялық ақпарат	1,430,513	408,097

2023 жылы кірістердің 69%-ы (2022:20%) бір сатып алушыға - «Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Геология комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесінің байланысты жағына тиесілі болды.

21. САТЫЛҒАН ТАУАРЛАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ (011-жол, 2-нысан «Пайда мен залал туралы есеп»)

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін өткізілген тауарлар мен қызметтердің өзіндік құны былайша берілген:

мың Теңге	2023 ж.	2022 ж.
Еңбекақы төлеу	471,450	227,757
Цифрлау	164,900	-
Үй-жайды жалға алу	37,202	25,024
Материалдық шығындар	24,725	4,137
Әлеуметтік салық	28,640	12,888
Тозу және амортизация	10,695	9,016
Оқу	12,561	-
МӘМС аударымдары	11,350	6,153
Әлеуметтік аударымдар	11,291	6,366
Демалыс бойынша резерв	7,197	(6,587)
Өңдеу және түрлендіру	7,045	16,059
Техникалық аудит	5,200	-
Коммуналдық қызметке ақы төлеу бойынша шығыстарды өтеу	4,426	2,268
Сканерді жалға алу	4,007	1,175
Интернет қызметтері	2,825	1,422
Тұру шығыстары	2,724	149
Кеңсе тауарлары	2,277	780
Жол жүру шығыстары	2,242	132
Арнайы техниканы жалға алу	1,800	-
Пошта қызметтері	1,641	413
Электр энергиясы	1,560	704
Тәуліктік	1,387	166
Үй-жайларды жинау	1,267	217
Жылу энергиясы	885	497
ПИК қызметтері	846	829
Полиграфиялық қызметтер	700	20
Байланыс қызметтері	671	178
Суық суға	602	66
Момышұлы ауданындағы ғимаратқа қызмет көрсету	486	604

«ҰЛТТЫҚ ГЕОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ» АҚ

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

21. ӨТКІЗІЛГЕН ТАУАРЛАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ (011-жол, 2 «Пайда мен залал туралы есеп» нысаны) (жалғасы)

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Техникалық қызмет көрсету орг. Техника	454	437
Автокөлікті жөндеу және қызмет көрсету	414	518
	402	214
Дабыл түймешігі	121	49
Тауарлық газ	54	94
ҚТҚ шығару	52	106
Сайтты қолдау	18	-
Күзет сигнализациясын диагностикалау және жөндеу	5	39
Дезинфекция және деротизация	-	4,410
Ақпаратты өңдеу жөніндегі қызметтер	-	845
Ақпаратты қорғау құралдарын сертификаттау	-	229
Үй-жайларға зерттеу жүргізу жөніндегі қызметтер	-	176
Негізгі құралдарды жөндеу бойынша шығыстар	-	142
Семинарлар өткізу бойынша шығыстар	-	25
Мемлекеттік бажды төлеу	-	9
Өзге де шығыстар	-	-
Су кадастрын дайындау бойынша рецензия	-	-
Шарттар бойынша тұрақсыздық айыбы	-	-
	830,122	318,326

22. ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР (014-жол, 2-нысан «Пайда және залал туралы есеп»)

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін әкімшілік шығыстар былайша берілген:

мың теңге	2023 ж.	2022 ж.
Еңбекақы төлеу	248,881	79,272
Әлеуметтік салық	15,697	4,437
Жол жүру шығыстары	15,290	3,305
Аудиторлық (консультациялық) қызметтер	14,800	189
МӘМС аударымдары	5,441	2,214
Әлеуметтік аударымдар	5,177	2,207
Тұру шығыстары	5,092	2,400
Өкілдік шығыстар	4,627	152
Электр энергиясы	4,446	-
Демалыс бойынша резерв	4,056	(45)
Оқу	4,016	-
Тәуліктік	2,297	862
Полиграфиялық қызметтер	2,046	470
Мүлік салығы	1,752	1,336
Материалдық шығындар	1,740	724
Үй-жайларды жинау	1,574	-
Көлік иелерінің АҚЖ сақтандыру	1,439	119
Кеңсе тауарлары	615	362
Іссапар шығыстары	574	196
Жылу энергиясы	544	-
Антивирус бағдарламалық қамтамасыз ету	432	317
Сайтты қолдау	307	-
Шарттар бойынша тұрақсыздық айыбы	227	-
Бағалы қағаздар тізілімін жүргізу	221	40
Жабдықты жалға алу	200	-
Виза, консулдық алымдар	200	-
Мемлекеттік сатып алу веб-порталын пайдалану жөніндегі қызметтер	185	216
Мерзімділікке жазылу, ақпараттық ресурстарсыз	140	120
Банк қызметтері	139	135
Газетке хабарлау	123	152
1С сүйемелдеу	100	95
Интернет қызметтері	98	74

